

Emlékezés Agócsi Jánosra

Agócsi János, a szegedi forradalmi munkásmozgalom egyik kiemelkedő egyénisége nyolcvan évvel ezelőtt, 1899. szeptember 18-án született Szegeden. Már 17 éves korában bekapcsolódott a munkásmozgalomba. A négy elemi elvégzése után 1913-ban műszerész-tanuló lett, s 1916 szeptemberében már mint szakmunkás keresette kenyerét. Szakmunkássá válása egybeesett szervezett dolgozóvá érésével. 1916-ban belépett a Szociáldemokrata Pártba és a Vas- és Fémmunkások Szakszervezeti Szövetségébe. Fiatal szakmunkásként tevékeny részese a Tanácsköztársaság harcainak. 1922-től már a vasas-szakszervezet szegedi szervezete vezetőségének tagjaként dolgozott, több mint 50 évhez fűződik. Az ellenforradalmi rendszer nehéz éveiben sok más társához hasonlóan, szervezeten harcolt a kizsákmányolás és a kegyetlen fasiszta diktatúra ellen. Egyik aktív résztvevője és szervezője a Szegedi Kenderfonógyár 1928-as nagy sztrájkharcának. A közel két hónapig tartó sztrájk során — amelynek kezdeményezője és szervezője a gyár vas munkásai voltak — ha nem is sikerült a 15 százalékos béremelést kiharcolni, de a munkások nagy szervezettségről és felelőtlenségről tették bizonyosságot.

A gazdasági világválság megpróbáltatásai után, első sorban 1936-tól országosan, de Szegeden is újabb lendületet vett a fasiszmus elleni küzdelem. Agócsi János is ekkor került kapcsolatba az illegális KMP-val, s ettől kezdve rendőri megfigyelés alá. 1944 őszétől tagja az újjászervezett MKP-nak.

A város felszabadítása után ott találjuk az ország első legális üzemi tanácsait létrehozók között. Má, 35 év után is történelmi jelentőségűnek kell minősíteni azt a felelősségteljes tevékenységet, amelyet a Kenderfonógyár üzemi tanácsa végzett. Agócsi János, Kovács József, Török Gábor, Strack Ádám, Péter János, Borbély Imre és társai már akkor cselekedtek, amikor még a lakosság többsége bűvölyeknek várta a jobb idők bekövetkezését. A gyár dolgozói az üzemi tanács vezetésével minden ellenszolgáltatás nélkül hozzákezdtek a termelés feltételének megteremtéséhez, az ország újjáépítését elősegítő termelés megindításához. Soha fel nem tételezett felelősséggel örökölték a dolgozók érdekei és a gyár vagyona felett. Ugyanakkor Agócsi János és társai nagyon is tisztában voltak azzal, hogy áldozatos munkájukkal kiknek az érdekeit képviselik.

Rácz János

Filmklub- vetítések

Rövidesen megkezdődnek a programok a szegedi filmklubokban. A legnagyobb létszámú filmklub ebben az évben is a Vörös Csillag és a Fáklya moziban lesz, ahol szeptember 30-tól változatlanul vasárnap délelőttként 9, 11 és 13, illetve fél 9 órakor kezdődnek a vetítések. Idén is sikerült — az immár 23. éve tevékenykedő Gruber László jóvoltából — olyan archív, nagyrészt hazánkban még be nem mutatott filmek szerezni, amelyek bizonyára megnyerik a közönség tetszését. Többek között szerepel a programban két régi magyar film, valamint a svéd és az amerikai filmművészet remekei. Érdekesség, hogy első alkalommal török filmet is bemutatunk, mely a török vendégmunkások svédországi és NSZK-beli életéről szól. Idén mutatják be Ingmar Bergman egyik új filmjét is. Megkezdik előadásait a filmklubok a KISZÖV-nél, a MÁV-nál, a textilművekben, az olajipari vállalatnál és a konzervgyárban is.

A Vörös Csillag és a Fáklya moziban működő filmklubok előadásaira bérletek a szokásos módon igényelhetők.

Történet és téma

Az „Őneki meg van bocsátva” című dokumentumfilm készítői (Dobráy György forgatókönyvíró és rendező, Gótsz E. András szerkesztő, Pásztor Magdolna riportter) nagyon komoly, lényeges társadalmi ellentmondásokat érintő téma — mellett mentek el. Történet ugyanis, hogy filme vették a következő történetet: vidéki paraszt életéből „gondoltam egy nagyot” — elhatározással Pestre, ott élő lányához költözött egy idős néni. Dolgozott egy idős néni. Dolgozott háztartási alkalmazottként, majd konyhai munkásként. Dolgozott és gyűjtötte a pénzt; ami nem ment el a betegségeire, osszerakták, valami ősi hangyaöszönnél, meg hogy a bizonytalannak látott jövőre az anyagi biztonság illúziójával tudjon gondolni, aztán hogy fusson a temetésre, meg ki tudja... A lánynak, később az ugyan-csak Pesten élő másiknak is, a pénz kellett inkább, mint az anya. Az öregasszony utcára került, onnan kórházba, megint az utcára, végül újságíró állt mellé, a sorsáról való híradás nyomán pedig befogadta egy házaspár. Otthont kapott a néni, gondoskodást, és ami talán legfontosabb volt neki is, a legérdekesebb nekünk, nézőknek is: szabadságot, cselekvési és gondolat szabadságot, emberhez méltót. Vátszólagni kezdett a pénzéből. Kicsérték az áruházba, de maga választott, magának valót. Aztán elmondhatta, hogy minderről és miégyéből mit gondol; meghallgatták, kedves szóval patyolgatták, pedig akadt egy-két különleges (vagy az ilyen élet után természetes?) nézete.

A film mindezt sokkal érdekesebben, figyelemkeltőbben mesélte, hiszen képpel és szóval; az „amatőr” szereplőknek, az igazlátnak a képei is, a szavai is a valószínűség és a szerkesztettség által nyújtott talákozásoként állították. Az Örökbe fogadás (ez az alcím), tehát, úgy

Most menj — pénzért színházba

Már két hét sincs az évad első bemutatójáig. A próbák jól haladnak; Csurka István (akit immár egyre süröbben a szegedi színház háziszervezőjeként emlegetnek) „duplafenekű”, s talán ezért oly sikeres színpadi szövegei közül való a Házmeztársítók is, komédiába rejte a tragikus színezetű gondolatok — okkal áll hát kedvesnőnként a darab az új bemutatósorozat élén. A további műsor terve is kikristályosult már korábban, utakon, útfeléken plakátok ismertetik a bérletvétel, a szervezés idejében megkezdődött.

„A színház és a jövőnőzők közötti folyamatos információcserét most különösen fontosnak tartjuk, minden eddiginél szorosabb kapcsolatokat szeretnénk teremteni a társadalmi közönségünkkel” — mondta az igazgató, Pál Tamás, egy minapi megbeszélésen. A közönségszervezőket hívták meg a színházi klubba, ahová, melynek célja a jó szervezéshez szükséges részletes tájékoztatásukon kívül az volt, hogy megismerjék a színház működését, hogy legyen az előadásokon minél nagyobb részvétel, amellyel aztán ilyen, vagy olyan kapcsolatot teremthetnek, első sorban mindazon látvány és élmény közvetítésével, amelyet a széksorokból észlelnék majd.

De hát milyen színház az, amelynek nem a közönséggel való kapcsolata a legfontosabb — minden időkben? Nos, mindazonáltal, hogy a szegedi színház volt bizony korszaka, amikor eltekinteni látszott eme evidenciától, most és éppen most valóban érthető, ha a szokásosnál nagyobb gond-

dal igyekszik teremteni és ápolni közönségkapcsolatait. Nemcsak azért, mert ezek az utóbbi időkben, az elmúlt zürzavaros években is, igen meglátszóan, összeállítottak, a találkozások ritkultak is, a hangulatuk sem volt mindig fölemelő. Van még valami, amit immár a színházban sem lehet figyelmen kívül hagyni; a helyzet, melynek művelésétől mindenki rögtön lényegesen tud, ha elé kerül állandó jelzője: gazdasági. A színházi „begyűrés” részleteiről sok szó esett az említett megbeszélésen. Közönségszervezőkről léven szó, abból a nézőpontból, milyen összefüggés látszik a helyi közönség és a színház között? A bérletvételnek ezen a pontján kiderült: nemcsak a színháziak vannak gondban — a szervezők is. Vajon milyen erők lehetnek, amikor a tavalyinál több mint 30 százalékkal drágább bérleteket igyekeznek gazdához juttatni? (Azért több mint 30 százalékkal, mert az éhnyivel megemelt árú jegyek, bérletek vásárlásakor ráadásul nem kapják a tavalyi kedvezményeket sem a színházba járók; a SZOT is, az Állami Ifjúsági Bizottság is jócskán csökkentette a bérletekre adott támogatást; vagyis a 90 százalékos ár-emelkedés és a kedvezmények megszüntetése valójában azt jelenti, hogy — például — a szociálista brigádtagok többsége 40 százalékkal drágábban jut a bérletéhez, mint tavaly.) A szervezőknek lehetnek érveik. Például az, hogy az idén a tavalyinál kétfélével több előadás megtekintésére jogosult a drágább bérlet, 12 előadásra szól. A tervezett, változatosabb bérletrendszer ugyan nem sikerült az elképzelések szerint megvalósítani, de így is megmaradtak az ügybevezetett réteg bérletek, az operakedvelőknek újdonság a Vaszil Viktor tiszteletére kiadott, róla elnevezett, operabemutatókra és felújításokra szóló bérlet.

Hazánlatra ajánlotta a színház igazgatója a maga érveit; azt mondta, nem fordulhat elő, ami tavaly, hogy adott szavakat nem tudtak tartani, és a nézők észlelheték, hogy van egyszerű a plakát hirdadása a színház kapuján, és van valami más — a kapun belül, a színpadon. Vagyis: indokolatlannal műsorváltozás nem lesz, előadás

nem marad el (például amiatt, mert a színészek az előadásról hazautaznak, Pestre), a mindenképpen elkerülhetetlen változásokról fél évvel előbb értesítik a közönséget. Valamennyi előadás „ellátottságát” úgy biztosítják, hogy a több pénzért jó színházi estéje lehessen, kinek-kinek.

Fölmerült aztán még egy érv, amely, színházak és szervezők szerint is, mindenképpen bevethető: most kiderült, mondták, hogy a szegedi közönség mennyire szereti, igényli a színházat. Mert ha nem üres szó a színház-szeretet, akkor ki-kij tudja azt is: amit a bérletért kifizet, az egyelőre nélkülözhetetlen léte alapja a teátrumnak.

Mármint: könnyen el tudjuk képzelni, hogy a színházakon és a szervezőkön kívül gondban van a közönség is. Ismeri a műsorget, a bérleti rendszert és az árakat. Pénztárcanyitogatás előtt mérlegel: eszébe jutnak a múltak emlékei, jök és roszszak; elbizonytalanodik kisse, amikor szokatlanul a megszokott moziba invitálják — színházi esztére; ha nagyon érdeklődő, elővessze azt (még a többi) a színházi gondokról szóló újságírókat és esetleg elkedvetlenedik. Mit tegyen? Mit vegyen? Egyikük úgy véli, jobb, ha nem kötik színházjáró kedvét meghatározott napokhoz és előadásokhoz, másikkuk, meri ismeri magát, vagy színházát, azt tartja, jobb, ha készleten van a bérlet: most menj színházba!

A hét végén fiatal színészek mozgósították a város lakóit, kószitumban, kellektárral: vegyenek jegyet, menjének színházba.

Ezekben a napokban mindenképpen fölkeresik szervezők a színházkedvelőket, üzemeikben és iskolákban. Akik másutt töltik napjaikat, azokat is sürgeti az idő, meg a plakátok.

Senki se kért rá, elfogadni se kötelező, tapasztalatok alapján formálódott, szolid kis érvelés mégis előadnam: nem ez a színházjegyre kifizetett többletpénz az az összeg, amelyből, ha megmaradna, könnyebben, vigáiban élhetnénk. Hogy tovább könnyítsen a döntést, végzetül megfontolásra ajánlom: mostanában nem mindegy, hogy azt a megőly kis pénzt is mire adja az ember!

Sulyok Erzsébet

Tanévnyitó a zeneművészeti főiskola szegedi tagozatán

Tegnap, hétfőn tartotta Szegeden tanévnyitó ünnepségét a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola és Zenetanárképző Intézet helyi tagozata. Az eseményen megjelent dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezetőhelyettese és dr. Schmidt József, a városi pártbizottság munkatársa is.

Weninger Richárd, a szegedi tagozat igazgatója mondott ünnepi beszédet. Beszámolt arról, hogy a tagozat hallgatói az elmúlt évben jelentős eredményeket értek el. Számos hazai és külföldi zenei versenyen, fesztiválon vettek részt, s külön elismerést szerzett az egész főiskolának az Ifjú Zenebarátoknak, a Jeunesse-nek helyi szervezete. Az új tanévben a szegedi tagozat három volt hallgatója, Tóth Mária, Nagy Agnes és Ambrus Ildikó a budapesti Zeneakadémián folytatja tanulmányait. Tatai Anna harmadéves hallgató kapott erre a tanévre népköltársasági ösztöndíjat.

Ezután Nagy Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház művésze mondta el Karinthy Frigyes Cirkusz című elbeszélését, majd az 1979–80-as tanévről felvett 22 első éves tanárjelölt tett ünnepélyesen esküt leendő hivatására.

Az MTA Szegedi Biológiai Központ Molekuláris Neurobiológiai Kutatócsoportjához tartozó tagja, Dr. Jóó Ferenc, Irina Karmushina, Dr. Tóth Ida és dr. Dux Ernő, tegnap, hétfőn Belgrádba utazott, hogy a kongresszus szervező bizottságának meghívására részt vegyen, és elő-

Szegedi kutatók Belgrádban

Nőbizottsági ülés a megyei népfőntónál

Ülést tartott tegnap, hétfőn a népfőnt Csongrád megyei nő- és rétegpolitikai bizottsága. Dr. Csányi Máttyás, a megyei tanács vb munkáügyi osztályának vezetője, a lányok pályairányításáról, valamint a nők szakmunkásképzéséről és foglalkoztatottságukról tartott tájékoztatót, megyei tapasztalatok alapján. Az új Btk. fiatalok akadémia vonatkozó rendelkezéseiből pedig dr. Tóth Péter, a városi bírósági bíróság ügyésze tartott előadást.

Abraham Illésné, a népfőnt munkatársa végül az időszerű feladatokról szölt. Kérte a nőbizottság tagjait, nyújtsanak segítséget az ősi szolidaritási akciók sikeréhez, támogatásuk az SZMK és a pedagógiai bizottság közötti együttműködést, járuljanak hozzá az Országos Tanács által meghirdetett települési letelezési verseny helyi kibontakozásához. A népfőnt számított a lányok, asszonyok munkájára az öregek hetének rendezvényein is.